

Глумци Атељеа 212 су се побунили... Неће, по цену да добију отказе, више трпети самовољу управника Кокана Младеновића, редитеља. На сајтовима овдашњих новина коментари су били подељени на оне које пишу љубитељи позоришта и на оне други, у којим се осуђују глумци, зато што, наводно, хоће да примају плате и да при томе одбијају улоге, што, кажу - нема нигде...

Иза анонимних коментара, тих првих дана, јасно се препознавала општа осуда "лењих" глумаца... Неко се баш постарао да генерише одијум према позоришним уметницима. И је ли то успело? Да. Углавном - да. Народ који или нема посла, или је експлоатисан по чувеном Закону о раду, не може да разуме како неко СМЕ да одбије радни задатак. Сатрвен човек не зна да и позоришна улога понекад може да буде до те мере понижавајућа, толико да није за људе који су завршили факултет да би озбиљно радили свој глумачки посао. Обичан човек не познаје технологију рада на једној представи. Нити разуме зашто неке од глумаца смета да седи 35 минута док траје промоција банке у Позоришту, ако ће то да донесе новац кући која их све храни. Зар глумцима није јасно да се позоришта заправо и не финансирају од здравих пара захваћених из привреде, него од застрашујућег опорезивања трговина и услуга и неописивог задуживања државе. Привређивања више и нема, пара нема нигде, што би глумци били привилеговани?... Тако резонује пристодушан човек, онај који нема пара за одлазак у позориште, који глумце гледа само на телевизији, који зна да је један глумац одбио главну улогу у серији јер му је било мало пар хиљада евра по епизоди, па мисли да су сви глумци такви. Мисли да је глумцима лако... А није. Већина их је несрећна што мало игра.

Истина, има појава које би заиста требало да посраме глумце. На пример, чувена београдска "координација". То је скуп на коме се праве репертоари београдских позоришта, практично према слободним терминима популарних глумаца. Шта то значи? То значи да један глумац, који је популаран толико да га траже на све стране, има слободу да одсуствује из матичне куће одређени број дана, да би снимео неку серију, филм, или шта већ, али и даље редовно прима пуну плату у свом позоришту. Кад се на "координацији" утврде термини глумаца ван куће, па у сопственој кући, онда друго позориште каже када је планирало своје представе са тим истим глумцем, па комбинуј, углављуј... Али, ако тај глумац гостује и у трећем театру, онда се и то усклађује на "координацији". То је да човек полуди.

Онима који одлазе на "координацију" треба дати бенефицирани радни стаж из затрке, под хитно и за сав рад у назад. Никоме, ни у једном позоришту, није пало на памет да дигне глас против свог колеге који, због својих пројеката (јер му треба и слава и новац за стан, кућу, децу, родитеље), скида представе са месечног репертоара своје рођене куће. А прима плату, као и сви остали - из буџета. То никад нико није рекао, јер врана врани очи не копа, каже се, али часни људи и нису вране, на шта се изгледа заборавило. Мада се може очекивати грактање сваки пут кад се тезга назове "право на уметничко стваралаштво". Онај једноставан човек са почетка би само кратко рекао: "А ти, брате, иди у слободњаке, кад си толико тражен. Пусте оне без хлеба да га зараде".

Шта је још последица "координације"? Последица је и то што глумци који нису у сталном радном односу, у случају да су добили неку улогицу, не играју ни то, јер се њихове представе и не стављају на репертоар због заузетости стално запосленог колеге. А то већ отвара питање положаја глумаца са слободним статусом, а онда, кад смо код њих, и питање хиперпродукције кадрова на све већем броју приватних глумачких школа, затим питање узимања провизије у случају да глумци сами направе неку представу... Оооо, ко ће у све то да дирне у земљи коју Европа упозорава да јој је правосуђе мимо мозга...? А то што је патријарх Павле говорио да је морал изнад закона, то већина није ни чула.

Још нешто је открио овај бунт у Атљеу 212: чињеницу да је у свим позориштима мука иста, или слична, само је негде много горе. То, пак, отвара питање недостатка закона о позориштима, што је ствар такође непостојеће културе политике, али, ваља подвући, највеће отворено питање је - зашто се не контролише законитост рада у позориштима, у преводу, зашто се не контролише потрошња буџетских средстава...? Добро, зато што

управници имају залеђе у градској, односно републичкој власти. То је јасно. Али то отвара још црње питање: каква је то држава у којој се законитост не поштује? Глумци Атељеа не траже ништа друго, него управо поштовање закона. Од новог закона сви су одавно дигли руке... Али, бар да се поштује овај.

Мада, и кад би било добре намере да се закони поштују, ево још једног питања: да ли су управници позоришта уопште довољно обучени да управљају позориштима? То што је неко редитељ, глумац, драматург или организатор (некад звани продуцент, а сад менаџер) и то што свако од њих одлично познаје процес рада на представи, ни најмање не значи да зна да ли треба, и да ли уопште има, на пример, правилник о противпожарној заштити и колико често сви запослени морају да обнове знање о томе пред надлежном службеником МУП-а. Или, опет на пример: ни у једној високој школи за рад у култури се не проучава Закон о културним добрима, па ни управници не могу да знају нешто, или ишта, о излучивању документације.

Прича се да су војници на одслужењу цивилног војног рока, оно ранијих година, средили документацију Народног позоришта, која није разлучивана ни излучивана деценијама, неки кажу готово 30 година. Да тих војника није било, то би значило да, кад би неко пожелео да научно истражи архив по питању репертоара у том позоришту у поменутом периоду, не би наишао ни на један једини документ! Ко о томе учи управнике? Факултети? Не. Правници у позоришту? Па правници и да хоће да уведу ред у пословање, не би могли од управника који има леђа у политици и може да ради шта му падне на памет. А обашка што ни правници немају прилику да лако сазнају које све законе морају да примене у раду позоришта.

Списак закона којих се један управник мора придржавати није понудило ни Министарство културе, ни Градски секретаријат, нити ико живи. Много се тога дешава из бахатости, али понешто и из незнања. То апсолутно отвара питање просвете, која очигледно не даје кадар дорастао послу којим се један управник бави. Од кадра имамо то што имамо. То, пак, отвара питање одлива мозгова по чему смо готово најгори у свету. Речју, неподношљива ситуација у Атељеу отвара многа, многа питања.

Атеље 212 или почетак парана

Пише: Весна Николић
понедељак, 18 јун 2012 11:10

Позориште саткано од комунистичког социјалног модела, тачније од социјалистичке сигурности радног места у етатистичком културном моделу, без икакве реформе у периоду транзиције, упада у економски колапс сопствене земље, у слом правног система у њој, упада у руке неуких (преосталих) факултетлија, који су више политички подобници, него способни управници, а да не спомињемо морал који је одавно изгубио свој еталон, те се тако уметност за једне претворила у муку, а за друге у јајарење. Отуда јад у коме су се глумци нашли.

Но, управо су они почели да парају ово позоришно одело, исплетено од бахатости и незнања... И могу да повуку многе друге својом упорношћу. А онда ће почети да се осипа по свим распуклим интелектуалниом шавовима у којима је већ дуго седални део важнији од образа. А ко ће дати одговоре на сва ова отворена питања...? Е, па то је најважније питање.

У сваком случају, глумце Атељеа треба подржати. И охрабрити их да проговоре о свему што их мучи, јер не мучи њих само управник. Часни су то људи. Умеће часно да проговоре и о себи. И о свему. И радни су. Па зар ико више од уметника воли свој посао? Пардон... то није њихов посао. То је њихов таленат који је уткан у њихову личност и то не сме да се гази. Тај порив у њима је почео да пара ово наше замршено клупко.